

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag
om ändring av lagen om Postbanken Ab**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om Postbanken Ab ändras så, att om bankens firma inte längre bestäms i lag utan i bankens bolagsordning. Samtidigt ändras lagens

rubrik.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Postbanken grundades genom Hans Kejserliga Majestäts Nådiga Förordning den 24 maj 1886 angående en postsparbank i Finland (15/1886). Penninginstitutet, som till en början fick namnet postsparbanken, grundades för att erbjuda spartjänster genom förmedling av postkontoren. Enligt förordningens 2 § kunde insättning av penningar i postsparbanken göras av envar, för egen och annans räkning och utan avseende på hemvist, vid varje postkontor och postexpedition samt även vid de poststationer som upplåtits till sparbankskontor. Förordningen upphävdes av lagen om postsparbanken (19/1924), som gavs 1924.

Postsparbankens verksamhet utvidgades först till betalningsrörelse, då postgirosystemet togs i bruk 1939, och efter kriget till kreditgivning som var riktad till allmänheten. Lagen om postsparbanken reviderades 1942 (lag 742/1942) och 1948 (lag 260/1948), varvid bankens långivningsfullmakter började omfatta förutom offentliga samfund även den privata sektorn.

Lagen om postsparbanken upphävdes av lagen om Postbanken (511/1969), som gavs 1969. Genom denna lag förkortades postsparbankens namn till Postbanken och bankens rätt att bedriva bankverksamhet på samma sätt som affärsbanker utvidgades. Banken fick rätt att bevilja bl.a. bankgarantier.

Sedan 1988 är Postbanken ett aktiebolag enligt lagen om Postbanken Ab (972/1987). Enligt lagens 1 § är Postbanken Ab en depositionsbank enligt kreditinstitutslagen (1607/1993). På Postbanken Ab tillämpas affärsbankslagen (1269/1990) till den del inte något annat bestäms i lagen om Postbanken Ab. Genom lagen om Postbanken Ab ställs samma soliditetskrav på Postbanken som på övriga banker. Tidigare låg ansvaret för bankens hela affärsverksamhet på staten. Nu agerar Postbanken Ab på finansmarknaden enligt marknadens villkor på samma sätt som andra banker och den har inga betydande lagstadgade samhällspolitiska uppgifter.

Enligt 2 § lagen om Postbanken Ab har endast Postbanken Ab rätt att i sin firma eller annars för att ange arten av sin verksamhet använda benämningen postbank. Finansministeriet kan ge en sammanslutning, där Postbanken Ab ensam eller tillsammans med andra banker innehar aktie- eller andelsmajoritet, tillstånd att i sin firma använda benämningen bank eller en hänvisning till Postbanken Ab:s firma.

Ett av Postbanken Ab:s särdrag är samarbetet med Posten Finland Ab. Genom detta samarbete kan Postbanken Ab erbjuda bankservice även i Posten Finland Ab:s postkontor. Postbankens och Posten Finland Ab:s samarbete baserar sig på ett mångårigt samarbetsavtal som gäller till utgången av år 2000. Enligt avtalet betalade Postbanken Ab

1997 totalt 552 milj. mk till Posten Finland Ab och Posten på Åland för den bankservice som postkontoren sköter.

Postbanken Ab:s postbanksverksamhet, dvs. erbjudande av bankservice genom förmedling av postkontor, grundar sig på 9 § lagen om Postbanken Ab. I paragrafen bestäms att utöver vad som bestäms i 25 § kreditinstitutslagen Postbanken Ab bedriver sin verksamhet genom förmedling av post- och televerkets anstalter samt enligt anvisningar som banken har meddelat och bankinspektionen godkänt.

Postbanken Ab:s affärsverksamhet har under de senaste dryga tio åren genomgått betydande strukturella förändringar. När Postbanken 1987 blev ett statsägt aktiebolag, erbjöd banken service förutom i 51 egna kontor dessutom i ca 3 200 postkontor. Vid utgången av 1997 hade Postbanken Ab 63 egna kontor och dess service förmedlades av 503 anstalter inom Posten Finland Ab. Antalet postkontor som sköter Postbanken Ab:s uppgifter minskar i enlighet med den plan som bolagen offentliggjorde 1996 alltjämt med ca 25 under 1998.

Den betydande minskningen i antalet postkontor som erbjuder bankservice beror till största delen på att kunderna har ändrat sina rutiner. År 1985 skötte postkontoren sammanlagt 72 miljoner banktransaktioner. Antalet banktransaktioner sjönk före utgången av 1990 till 58 miljoner och före utgången av 1997 till ca 30 miljoner.

Samtidigt har det skett en kraftig ökning i antalet banktransaktioner som kan göras som självbetjäning — uttag med bankautomat, girering per automat, automatförfrågningar, köp med bankkort, banktransaktioner via terminal, banktransaktioner som sköts med hjälp av en självbetjäningstelefon. År 1985 stod Postbanken Ab:s personkunder för 1,5 miljoner transaktioner via självbetjäning; 1990 var antalet ca 35 miljoner. År 1997 stod personkunderna redan för 107 miljoner banktransaktioner via självbetjäning. Antalet banktransaktioner som gjordes av fasta anstalter, t.ex. postkontor, har även minskat på grund av den telefonservice för bankkunder som inom Postbanken Ab för tillfället sköts av tre i olika delar av landet belägna enheter för bankservice per telefon.

Den traditionella postbanksverksamheten är alltjämt en mycket viktig del av Postbanken Ab:s affärsverksamhet. Banken bedriver dock även bank- och kreditinstitutsverksam-

het genom förmedling av flera andra parallella serviceformer, så som bankens egna kontor i hemlandet och utomlands, en omfattande bankverksamhet per telefon, nätverket av bank- och betalautomater samt den snabbt växande s.k. nätbanksverksamheten.

Regeringen beslöt i oktober 1997 att förena två statsägda kreditinstitut som är verk samma på marknadsvillkor, Postbanken Ab och Finlands Exportkredit Ab, under ett nytt statsägt holdingbolag. Målet med arrangementet var att stärka Postbanken Ab:s och Finlands Exportkredit Ab:s verksamhetsbetingelser på de viktigaste områdena inom deras affärsverksamhet, eliminera överlappningar i funktionerna mellan bolagen och förbättra kostnadseffektiviteten i affärsverksamheten, höja värdet på de statliga investeringarna i bolagen samt för finländska hushåll, storföretag, små- och medelstora företag samt offentliga samfund trygga en modern bankservice och en fungerande konkurrens mellan bankerna även inom den europeiska ekonomiska och monetära unionen.

Den nya finansiella koncernen, som består av Postbanken Ab och Finlands Exportkredit Ab, grundades den 18 december 1997 med stöd av riksdagens godkännande. Staten överlät då sina aktier i Postbanken Ab och Finlands Exportkredit Ab till det av staten grundade holdingbolaget PV Yhtymä Oyj. Enligt bolaget är "PV Yhtymä" ett tillfälligt arbetsnamn på den nya koncernen och avsikten är att senare ersätta det med en ny firma som är gemensam för hela koncernen och ändamålsenlig med tanke på koncernens affärsverksamhetsmässiga mål.

Värdet av de aktiebolag i vilka staten innehar aktiemajoriteten granskas ur statens synvinkel i första hand utgående från avkastningen av de investeringar staten gjort i bolagen eller från inträffade värdestegringar i ägandet. I synnerhet inom servicebranscherna kan en viktig del av ett företags värde utgöras av en s.k. brand, dvs. ett varumärke som oftast utvecklats utgående från bolagets firma och på vilket kundernas bild av kvaliteten och dragningskraften hos företagets produkter grundar sig. Således är frågor rörande företagets firma och namngivningen av sortimentet framför allt av strategisk och operativ art. De faller inom området för ledandet av företagets affärsverksamhet, och det är inte motiverat att i lag bestämma om dem.

Enligt 2 kap. 3 § 1 mom. 1 punkten lagen

om aktiebolag (734/1978) skall i ett aktiebolags bolagsordning anges bolagets firma. Enligt 9 kap. 14 § 1 mom. i den nämnda lagen beslutar bolagsstämman om ändring av bolagsordningen.

Av de bolag som hör till PV Yhtymä Oyj är Postbanken Ab det enda om vars firma bestäms i lag. Om de andra bolagens firma föreskrivs enbart i bolagsordningen.

Det är följdriktigt att avgörandena om firmorna för också statens nya PV-koncern och de därtill hörande bolagen kopplas till de strategiska och funktionella beslut som bereds av bolagets ledning och i frågan om vilka den slutliga beslutanderätten tillkommer bolagets ägare. Ägaren utnyttjar sin beslutanderätt vid bolagsstämman. Bolagsstämmans uppgift är att fastställa bolagsordningen, som bl.a. innehåller föreskrifter om bolagets firma.

I lagförslaget föreslås att om Postbanken Ab:s firma inte längre skall bestämmas i lag utan, i överensstämmelse med lagen om aktiebolag, i bankens bolagsordning. Rätten att besluta om firman skall tillkomma Postbanken Ab:s bolagsstämma, till vars uppgifter bl.a. hör att godkänna bolagsordningen. Med

stöd av detta vore det i framtiden möjligt att tillämpa en enhetlig firmapraxis på alla företag inom PV-koncernen.

En eventuell ändring av firman skulle inte påverka samarbetet mellan Postbanken Ab och Posten Finland Ab. På basis av samarbetsavtalet mellan Postbanken Ab och Posten Finland Ab kan man fortfarande få Postbanken Ab:s service på Posten Finland Ab:s anstalter.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Lagförslaget gäller enbart det sätt på vilket Postbanken Ab:s firma bestäms. Således har förslaget som sådant inga ekonomiska verkningar. Lagförslaget kan dock indirekt ha positiva verkningar på värdet på Postbanken Ab och PV Yhtymä Oyj, då bildandet och utvecklandet av en s.k. brand inte begränsas av en på bestämmelser i lag grundad firma.

3. Beredningen av propositionen

Lagförslaget har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

Lagens rubrik. Det föreslås att lagens rubrik ändras på grund av de ändringar som görs i 1 och 2 §. Lagens nya rubrik är, i enlighet med definitionen i 1 §, lag om postbanken.

1 §. Det föreslås att omnämnandet av Postbanken Ab:s firma slopas i paragrafen. Lagen om Postbanken Ab definierar banken som en egen särskild depositionsbank och innehåller särskilda bestämmelser som enbart gäller Postbanken Ab men inga andra statsägda kreditinstitut. Därför är det alltså behövligt att i paragrafen nämna vilket kreditinstitut lagen gäller. För kontinuitetens och klarhetens skull skall benämningen postbank alltså användas som definition. Benämningen är dock inte längre bankens firma, utan endast en definition som preciserar vilken depositionsbank lagen avser.

2 §. Enligt paragrafen skall, i överensstämmelse med lagen om aktiebolag, om postbankens firma föreskrivas i bankens bolagsordning. I övrigt görs i paragrafen endast de justeringar av ordalydelsen som beror på ändringen av sättet att bestämma firman.

Ikraftträdelsebestämmelse. Postbanken Ab nämns i flera lagar. För klarhetens skull bestäms att hänvisningar till Postbanken Ab i andra författningar alltså efter att den föreslagna lagen har trätt i kraft skall avse den i lagen nämnda depositionsbanken.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om Postbanken Ab

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 11 december 1987 om Postbanken Ab (972/1987) lagens rubrik samt 1 och 2 §,
av dessa lagrum 1 § sådan den lyder i lag 1612/1993, som följer:

Lag om postbanken

1 §

Postbanken är en sådan depositionsbank i aktiebolagsform som avses i kreditinstitutslagen (1607/1993). På postbanken tillämpas bestämmelserna om affärsbanker, om inte något annat bestäms i denna lag.

Ministeriet kan ge en sammanslutning, där postbanken ensam eller tillsammans med andra kreditinstitut innehar aktie- eller andelsmajoriteten, tillstånd att i sin firma använda benämningen bank eller en hänvisning till benämningen postbank.

2 §

Om postbankens firma bestäms i bolagsordningen. Endast postbanken får i sin firma eller annars för att ange arten av sin verksamhet använda benämningen postbank.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Vad som någon annanstans bestäms om Postbanken Ab gäller efter att denna lag har trätt i kraft i denna lag nämnda depositionsbank.

Helsingfors den 24 april 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Jouko Skinnari

Lag

om ändring av lagen om Postbanken Ab

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 11 december 1987 om Postbanken Ab (972/1987) lagens rubrik samt 1
och 2 §,
av dessa lagrum 1 § sådan den lyder i lag 1612/1993, som följer:

Gällande lydelse

Lagen om Postbanken Ab

1 §

Postbanken Ab, på finska *Postipankki Oy*,
är en depositionsbank enligt kreditinstitutsla-
gen (1607/93). På Postbanken Ab tillämpas
stadgandena om affärsbanker, om inte något
annat stadgas i denna lag.

2 §

Endast Postbanken Ab har rätt att i sin
firma eller annars för att ange arten av sin
verksamhet använda benämningen postbank.
Finansministeriet kan ge en sammanslutning,
där Postbanken Ab ensam eller tillsammans
med andra banker innehar aktie- eller an-
delsmajoriteten, tillstånd att i sin firma an-
vända benämningen bank eller en hänvisning
till Postbanken Ab:s firma.

Föreslagen lydelse

Lag om postbanken

1 §

Postbanken är en *sådan* depositionsbank i
aktiebolagsform som avses i kreditinstitutsla-
gen (1607/1993). På *postbanken* tillämpas
bestämmelserna om affärsbanker, om inte
något annat bestäms i denna lag.

2 §

*Om postbankens firma bestäms i bolags-
ordningen.* Endast *postbanken* får i sin firma
eller annars för att ange arten av sin verk-
samhet använda benämningen postbank. *Mi-
nisteriet* kan ge en sammanslutning, där
postbanken ensam eller tillsammans med
andra *kreditinstitut* innehar aktie- eller an-
delsmajoriteten, tillstånd att i sin firma an-
vända benämningen bank eller en hänvisning
till *benämningen postbank*.

Denna lag träder i kraft den 199 .

*Vad som någon annanstans bestäms om
Postbanken Ab gäller efter att denna lag har
trätt i kraft i denna lag nämnda depositions-
bank.*
